

۲. پاوا ٻڙه جو ستر

ٻڙو. ٻڙهو ۽ مزو ماڻيو.

ناتال جي موڪلن ۾، اسين ڪلاس جا سڀ وديارتي پنهنجي ماستر سان گڏ پاوا ٻڙه گهمڻ لاءِ تيار ٿياسين. پرتاب نگر اسٽيشن تان ريل گاڏي ۾ چڙهي سڀ ٻار تمام خوش ٿياسين. گاڏي ۾ ڪي ٻار مڇ مستي ڪرڻ، گيت ٻائڻ ته ڪي وري نچڻ ٿيڻ لڳا. اسانجي ڪلاس ۾ هڪ ٻار ڪي بنسري وڃائڻ ايندي هئي سو هو سڀني ٻارن ۽ ماسترن کي وندرائي رهيو هو. گاڏي جڏهن چانپانير اسٽيشن تي آئي تڏهن اسين سڀ گاڏي مان لهي سنڌو درگ ڌرمشالا ڏانهن روانا ٿياسين. اسان رات اُتي ئي رهياسين.

ٻئي ڏينهن صبح جو سوير پهاڙ تي چڙهڻ شروع ڪيوسين. رستو ڏاڍو هيٺ مٿي ۽ وڙ وڪڙ هو. رستي جي ٻنهي پاسي وڏا وڏا وڻ هئا. وڻن ۽ ٻوٽن ۾ ڪٿي ڪٿي رنگبرنگي گل ڦل ڏسڻ ۾ پئي آيا. پکين مٿيون لائيون پئي لڏيون. ايتري ۾ سورج ديوتا درشن ڏنو. سج جي ڪرڻ سبب پهاڙ وڌيڪ جڳمڳائڻ لڳو. اسان اهو ڀڳ ڏٺو ته ڪي ماڻهو تراليءَ ۾ چڙهي مٿي وڃي رهيا هئا. اتان ڇپن جي وچ مان پاڻيءَ جي ڌارا وهندڙ نظر اچي رهي هئي. ماستر ٻڌايو ته بڙوڌا ۾ جيڪا وشوامتري ندي آهي سا هيءَ آهي. پوءِ ته سڀ ٻار پاڻيءَ ۾ هٿ وجهي پاڻي هڪ ٻئي مٿان اڇلائڻ لڳا. ڪجهه وقت کان پوءِ ماستر چيو، ”ٻارو! هيءَ بينڪ جي جاءِ آهي. هينئر اسين اُت ڀنڌ ڪري

چڪا آهيون. هاڻي اسان کي بک به ڏاڍي لڳي آهي. سو اسان سڀ گڏجي ناشتو ڪنداسين. اسان اتي ناشتو ڪري تازا توانا ٿي اڳتي وڌياسين ۽ ٿوري ئي وقت ۾ پاوا ٻڙهه جي چوٽيءَ تي پهچي وياسين. اتي هڪ ننڍو تلاءُ ڏسڻ ۾ آيو. اسان کي ماستر ٻڌايو ته ان کي ’کير تلاءُ‘ چوندا آهن، ڇو ته هن تلاءُ جو پاڻي کير جهڙو آڇو آهي.

نيٺ پهڙ جا ڏاڪا چڙهي مٿي ڪالي ماتا جي مندر وٽ پهتاسين. ڪالي ماتا جو درشن ڪري ڏاڍو خوش ٿياسين. پهڙ تان چوڌاري نظر ڦيرائڻ سان هيٺ ڇانپانير جو قلعو ۽ شهر ڏسڻ ۾ پئي آيا. ماڻهو ۽ سندن گهر رانديڪن وانگر ننڍا ننڍا پئي لڳا.

گهمي ڦري اسين هيٺ لهڻ لڳاسين. لهڻ وقت هڪ وڏو تلاءُ ڏسڻ ۾ آيو جنهن کي ’آڇو تلاءُ‘ چوندا آهن. تڪڙا تڪڙا قدر ڪڍي پهڙ تان هيٺ لٿاسين. ڌرمشالا ۾ ڪجهه وقت ترسي روئي ڪاٽي شام واري گاڏيءَ ۾ چڙهي واپس موٽياسين. گاڏيءَ جي درين مان ڪيتري وقت تائين پاوا ٻڙهه ڏسندا رهياسين. سڄي پچ پاوا ٻڙهه ستر ۾ اسان کي ڏاڍو مزو آيو.

نوان لفظ:

جڳمڳائڻ - چمڪڻ لاتيون لٺوڻ - مدر گيت ٻڌائڻ ڇپ - وڏو پٿر

آپياس

سوال ۱: هيٺين سوالن جا جواب لکو:-

- (۱) وديارٿين گاڏيءَ ۾ وقت ڪيئن گذاريو؟
- (۲) پهڙ جو رستو ڪيئن هو؟
- (۳) پهڙ تي مٿي چڙهندي، ٻارن ڇا ڏٺو؟
- (۴) پاوا ٻڙهه ۾ ڪهڙا هنڌ ڏسڻ لائق آهن؟

سوال ۲: ضد لکو:-

هيٺ رات اندر آخر

سوال ۳: هيٺ ڏنل لفظن جي معنيٰ لکيو:-

- (۱) موڪل (۲) پهڙ (۳) رنگبرنگي (۴) پڪي (۵) مندر

سوال ۴: هيٺين جملن ۾ بيهڪ جون نشانين ڏيو:-

- (۱) ڪجهه وقت کانپوءِ ماستر چيو ٻارو هيءَ بينڪ جي جاءِ آهي.
- (۲) اسان کي ماستر ٻڌايو ته ان کي کير تلاءُ چوندا آهن ڇو ته هن تلاءُ جو پاڻي کير جهڙو آڇو آهي.
- (۳) گاڏيءَ ۾ ڪي ٻار موچ مستي ڪرڻ گيت ٻڌائڻ ته ڪي وري نچڻ ٽپڻ لڳا.

هدايت :- ماستر شاگردن کي پاوا ٻڙهه جي باري ۾ وڌيڪ ڄاڻ ٻڌائيندو.

مشغولي :- اهڙي ٻئي وڻندڙ هنڌ جو ڪيل ستر شاگرد پنهنجي ڪاپيءَ ۾ گهران لکي ايندا ۽ ڪلاس ۾ انجو بيان ڪندا.

۱. هيٺ ڏنل جا گهمڻ جا ڪجهه مکيه پهاڙي هنڌ ڏنل آهن.

گجرات - ساپوتارا

هماچل پرديش - منالي

مڌيه پرديش - پنچ مڙهي

راجسٿان - ماڻونٽ آڀو

تامل ناڊو - اوڻي

اٽراڪنڊ - نئينٿال

مهاراشٽر ۾ گهمڻ لائق مکيه پهاڙي آستانن جا نالا لکو.

۲. ڏنل مثال موجب هيٺيان خال ڀريو :-

مثال : سهڪندي سهڪندي مٿي چڙهياسين. (سهڪڻ)

(۱) رات گذري. (جاڳڻ)

(۲) ننڊ اچي ويئي. (پڙهڻ)

(۳) هتي پهتو. (گهمڻ)

(۴) گهر پهتاسين. (ڳاڻڻ)

(۵) اڪيون اچي ٽڪيون. (ڏسڻ)

۳. راجيش ممبئيءَ جي ڊاڊر اسٽيشن کان پوني ويو. هاڻي سفر جي مشغولين کي صحيح سلسلي ۾ لکو.

ٽئڪسيءَ ذريعي ڊاڊر اسٽيشن تي پهچڻ، ڊاڊر اسٽيشن تي پوني واري گاڏيءَ ۾ وهڻ. گهر کان ٽئڪسيءَ ۾ وهڻ، پوني اسٽيشن تي گاڏيءَ ۾ پهچڻ، ٽڪيٽ بوڪ ڪرائڻ.

(۱)	(۲)	(۳)
(۴)	(۵)	

۴. هيٺ ڏنل لفظن ۾ 'ڊار' جوڙي نوان لفظ ٺاهيو :

مثال : جواب + ڊار = جوابدار

وفا	دڪان	دل
زمين	زور	خير
هوا	وزن	اثر

ضمير

۱. شيار ۽ راڌا چيو 'آسان مندر ۾ وڃي رهيا آهيون'.
 ۲. اٺيل، راج کي چيو 'تون اڄ اسڪول ضرور اچج'.
 ۳. گيتا ڪلاس مان واپس آئي، هن ماءُ کي ڪلاس جو حال احوال ٻڌايو.
 ۴. مينا: 'مون اڄ راند کٽي'.
- پهرين جملي ۾ 'آسان' لفظ شيار ۽ راڌا لاءِ ڪم آندو ويو آهي.
 ٻئين جملي ۾ 'تون' لفظ راج لاءِ چيو ويو آهي.
 ٽئين جملي ۾ 'هن' لفظ گيتا لاءِ ڪم آندل آهي.
 چوٿين جملي ۾ 'مون' لفظ مينا لاءِ ڪم آندل آهي.
- شيار، راڌا، راج، گيتا ۽ مينا اهي لفظ اسر آهن ۽ آسان، تون، هن ۽ مون ضمير آهن.
جيڪو لفظ اسر جي بدران استعمال ٿيندو آهي ان کي ضمير چئبو آهي.
مثال :- مان، تون، توهان، ڪير، اسين، ڪجهه، هو، اهي، وغيره.

هيٺ ڏنل جملن ۾ ضمير چونڊيو :

۱. تون ۽ مان سڀاڻي بازار هلنداسين.
۲. هو اسڪول ۾ ويو.
۳. اڄ ڪير آيو هو؟
۴. اسين پڪنڪ تي وينداسين.
۵. تون ايندين ته مان هلندس.

وندر جو وقت

ڏنل آکر سان شروع ڪري مثال موجب ڇوڪندا ڀريو :-

س	ڪ	پ	م	ج	د	
					دنيش	نالو
سيرو						کاڌي جو قسم
					دروازو	شيءَ
				جئيپور		شهر
			مينهن			جانور
		پهاڙ				قدرتي نعمت
	ڪڙمي					پيشيدار